

A photograph showing two individuals in full protective gear, including hoods, face masks, and gloves, working with a mink. The person on the left is wearing a black hood with 'TINCHVILLE' written on it and a black face mask. The person on the right is wearing a grey hood with 'NITECORE' and 'So' written on it, and a black face mask. They are both wearing dark jackets and gloves. The person on the right is holding a blue container. The background is dark and out of focus.

Skydd av människor mot fågelinfluensa och andra zoonotiska sjukdomar på pälsfarmer

Arbetshälsoinstitutets anvisningar

Jussi Peura (FI) / Johanna Korpela (SE)

Biosäkerhetsutbildning 30.1.2025

Bakgrund till personskyddsutbildningen

- Under epidemin av fågelinfluensa sommaren 2023 tog myndigheterna prover av H5N1 från alla pälsfarmer i Finland. Prover visade att på 72 pälsfarmer upptäckte man H5N1-virus eller antikroppar mot det, vilket ledde till att alla pälsdjur på farmerna avlivades.
- Den nya biosäkerhetsförordningen trädde ikraft i början av 2024. Förordningen fastställde nya krav för bekämpning av skadedjur på pälsfarmer.
- I synnerhet Institutet för hälsa och välfärd THL lyfte dock redan då fram vikten av att skydda människor som arbetar på pälsfarmer när man försöker förhindra uppkomsten av en ny virusvariant som kan utvecklas till en pandemi
- Våren 2024 inledde FIFUR, Livsmedelsverket, Institutet för hälsa och välfärd THL och JSM ett samarbete i syfte att föra in frågor som gäller skyddet av människor, och som inte omfattas av lagstiftningen, med i pälsbranschens eget certifikat.
- Som ett resultat av arbetet drog myndigheterna upp riktlinjer för de frågor som branschen förutsattes föra in i sitt eget kvalitetssystem.
- FIFURs styrelse fastställde att de nya reglerna inte i detalj ska införas i certifieringsreglerna, utan till certifieringen fogas obligatorisk biosäkerhetsutbildning med tentamen som producenten måste genomgå för att certifikatet ska förbli giltigt.
- Utbildningen baserar sig på Arbetshälsoinstitutets anvisningar för pälsfarmer
- När en producent har godkänts i utbildningen kontrolleras det i certifieringen endast att utbildningen har genomförts (producenten känner till Arbetshälsoinstitutets anvisningar) och godkänts. Därefter ansvarar producenten själv för genomförandet av personskyddet.

Arbetshälsoinstitutets anvisningar för pälsfarmer:

1. Skyddsinstruktioner för skötsel av pälsdjur

- Personer som sköter om pälsdjur ska i sitt vardagsjobb alltid använda skyddsutrustning. Skydd behövs eftersom många sjukdomar kan smitta från djur redan innan djuren får symtom.
- En del av sjukdomarna kan vara asymtomatiska hos djuren.
- Denna instruktion är ämnad för utfodring och övrig skötsel av pälsdjur då man inte vet om djuren har en smittsam sjukdom. Ett särskilt hot är det fågelinfluensavirus som förekommer hos vilda fåglar då dessa söker mat på djurhållningsplatser

Arbetshälsoinstitutets anvisningar för pälsfarmer:

1. Skyddsinstruktioner för skötsel av pälsdjur

Varför behövs skydd?

I samband med skötsel av pälsdjur behövs särskilda åtgärder för att man ska kunna hantera sjukdomar som orsakar smitta hos människan. Orsakerna till detta är följande:

- ✓ **Det förekommer fågelinfluensa hos vildfåglar i stor omfattning för tillfället.** Fåglarna söker mat där pälsdjuren föds upp. Oavsett adekvat skydd mot sjukdomar är det möjligt att fåglarna kommer in i skydden och smittar pälsdjuren. Risken för fågelinfluensa med anknytning till pälsdjur anses fortfarande vara stor.
- ✓ **Fågelinfluensavirus och virus som orsakar covid-19 kan mutera i djur och sålunda orsaka smitta hos människan** i en form som människan inte tidigare har haft.
- ✓ **Samtidig förekomst av två olika typer av influensavirus – virustyp hos människan och hos fåglar – i ett djur kan leda till uppkomsten av nya typer av virus.** Därför rekommenderas att personer som arbetar bland pälsdjur ska vaccinera sig mot säsonginfluensa. **Skyddsutrustning ska även användas för att skydda djuren mot människans smittsamma sjukdomar.**
- ✓ Det kan vara svårt att identifiera sjukdomar som smittar från djur till människa, eftersom sjukdomarna kan vara asymtomatiska hos djuren eller svåra att upptäcka.
- ✓ En del av de smittsamma sjukdomarna bl.a. fågelinfluensa kan förorsaka en svår sjukdom hos människor.

Arbetshälsoinstitutets anvisningar för pälsfarmer:

1. Skyddsinstruktioner för skötsel av pälsdjur

Arbetsgivaren har ansvar för arbets säkerheten

- ✓ Det hör till arbetsgivarens uppgifter att bedöma risker och olägenheter i arbetet, och bedöma hur de påverkar arbetstagarens trygghet och hälsa. Utifrån denna bedömning beslutar arbetsgivaren om metoder som gör arbetet tryggt att utföra.
- ✓ Vid bedömningen av riskerna på djurhållningsplatserna ska man beakta bl.a. sjukdomar som eventuellt förekommer hos arbetstagarna och hos de djur som man sköter, kontakten med djuren, deras delar, blod och utsöndringar samt skadliga dammpartiklar och aerosoler i luften på arbetsplatsen.

Utgående från bedömningen ligger det på arbetsgivaren ansvar att för arbetstagarna skapa en trygg arbetsmiljö, handleda arbetstagarna att iaktta säkerhetsåtgärder i sin verksamhet och på korrekt sätt använda personlig skyddsutrustning. Arbetsgivaren ska också se till att arbets säkerheten kontinuerligt upprätthålls.

Hur klär du på FFP-andningsskydd?

En filtrerande halvmask filtrerar bort damm och aerosoler ur andningsluften. Du känner igen andningsskyddet från märkningarna **FFP1**, **FFP2** eller **FFP3**. Av dessa är andningsskyddet märkt med **FFP3** det effektivaste.

1. Tvätta händerna och använd handsprit vid behov.
2. Kontrollera andningsskyddets skick, i synnerhet renhet, näsklämman och banden.
3. Se efter på förpackningen att förvaringstiden inte har gått ut.
4. Ta på dig andningsskyddet innan du går in på en plats där det finns orenheter i luften.
5. Ta på dig glasögon, huvudbeklädnad och annan skyddsutrustning för huvudet.
6. Forma andningsskyddet så att det passar ansiktet.
7. Ta på dig andningsskyddet. Placera det ena bandet runt nacken och det andra i cirka 45 graders vinkel uppe på huvudet.
8. Forma näsklämman efter näsan med två fingrar från var sida.
9. Ta på dig övrig nödvändig skyddsutrustning, glasögon och huvudbeklädnad.
10. Tryck lätt med handflatan mot ansiktsskyddets yta för att förhindra att luft sipprar in och ut.
11. Om ansiktsskyddet är försett med en utandningsventil ta ett djupt andetag.
12. Om ansiktsskyddet inte är försett med en utandningsventil, andas kraftigt.
13. Ansiktsskyddet sitter inte tätt om du känner att luft läcker ut eller in till exempel vid näsan eller under hakan. Justera ansiktsskyddet och testa på nytt. Vid behov kan du byta till ett andningsskydd av annan storlek eller modell, men med lika bra effekt. Om du inte får andningsskyddet att sluta tätt ska du inte inleda arbetet.

LÄS BRUKSANVISNINGEN OCH BEVARA DEN. DEN INNEHÅLLER ANVISNINGAR FÖR ANVÄNDNING OCH FÖRVARING.

Arbetshälsoinstitutets anvisningar för pälsfarmer:

1. Skyddsinstruktioner för skötsel av pälsdjur

Använd andningsskydd (FFP3)

Använd andningsskydd alltid när du vistas i en anläggning för pälsdjur och när du arbetar inomhus där pälsdjur eller delar av dem hanteras.

- ✓ Andningsskyddet FFP3 utan utandningsventil lämpar sig för skötsel och utfodring av djur. Ett andningsskydd utan ventil skyddar människan mot orenheter i andningsluften som härrör från djur, men skyddar även djuren mot orenheter som härrör från människan.
- ✓ Om levande djur eller djurfoder inte hanteras i arbetet, använd andningsskyddet FFP3 som är försett med en utandningsventil. Ett ventilförsett andningsskydd är lättare att använda än ett utan ventil.
- ✓ Sätt på andningsskyddet och ta bort det från ansiktet med rena händer. Samma andningsskydd används bara en gång.
- ✓ Andningsskyddet ska sitta tätt mot ansiktet. Skägg motverkar att skyddet sitter tätt och är effektivt.

Skriv ut anvisningen för att klä på FFP-skydd på djurhållningsplatsens vägg (<https://www.ttl.fi/sites/default/files/2024-03/ffp-suojaimen-pukeminen-sv-uusi-ilme.pdf>)

Arbetshälsoinstitutets anvisningar för pälsfarmer:

1. Skyddsinstruktioner för skötsel av pälsdjur

Arbetskläder och övrig utrustning

- ✓ I en anläggning för pälsdjur ska man använda endast sådana arbets- eller skyddshandskar, arbetskläder och arbetsskor som används just där. Det ska finnas separata förvaringsplatser, t.ex. klädhängare eller skåp för egna kläder.
- ✓ Man ska dagligen se till att arbetsutrustningen är ren. För dessa ska det finnas tvätt- och torkmöjligheter. Arbetskläderna ska tvättas regelbundet och omedelbart om de blir smutsiga eller om de har använts i samband med skötsel av sjuka djur. En tvättmaskin kan finnas på plats, eller så ska tvätten transporteras i en tät påse för att tvättas me hög vattennivå på ett annat ställe. Arbetskläderna tvättas i tvättprogram på 60 grader.
- ✓ För engångsutrustningar ska det finnas förslutningsbara sopkärl försedda med plastpåsar.

Tvätta händerna

och stoppa smittor

- Innan matlagning och måltider
- När du kommer in efter att ha varit utomhus
- Efter toalettbesök och blöjbyten
- Efter att du hostat, nyst eller snutit dig
- När du har vidrört samma ytor som en förkyld person

1. Skölj händerna med rikligt med vatten

2. Använd tvål och gnugga handflatorna mot varandra

3. Gnugga även händernas ovarsidor, tummarna och mellan fingrarna

4. Fläta ihop fingrarna och gnugga

5. Skölj händerna med rikligt med vatten

6. Torka händerna noggrant med en pappershandduk

7. Stäng kranen med pappershandduken

www.thl.fi/tvattahanderna

Institutet för
hälsa och välfärd

Arbetshälsoinstitutets anvisningar för pälsfarmer: 1. Skyddsinstruktioner för skötsel av pälsdjur

Personlig hygien och måltider

- ✓ I anläggningen ska det finnas möjlighet att tvätta händerna även om arbets- eller skyddshandskar används. Engångshanddukar ska användas för att torka händerna. Eventuell dusch eller bastu rekommenderas särskilt innan man sätter sig i bilen och åker hem.
- ✓ Händerna tvättas alltid innan man börjar äta, dricka, röka eller sätta på eller ta av ett andningsskydd.
- ✓ BESPISNINGSPLOTSEN måste vara avskild från lokalerna för personlig hygien och ombyte av kläder. Innan man kommer till bESPISNINGSPLOTSEN ska skorna borstas eller helst bytas ut till andra och ytterkläderna ska tas av i mån av möjlighet.
- ✓ Sociala utrymmena ska hållas rena och snygga. Avfall ska föras bort på vederbörligt sätt.

Skriv ut anvisningen på djurhållningsplatsens vägg [https://thl.fi/documents/155392151/190344756/THL_SV_käsienpesuohje_A3_TULOSTE+\(3\).pdf/51d37fce-ba1d-7a83-5444-50bd44c06ccb/THL_SV_käsienpesuohje_A3_TULOSTE+\(3\).pdf?t=1583334451259](https://thl.fi/documents/155392151/190344756/THL_SV_käsienpesuohje_A3_TULOSTE+(3).pdf/51d37fce-ba1d-7a83-5444-50bd44c06ccb/THL_SV_käsienpesuohje_A3_TULOSTE+(3).pdf?t=1583334451259)

Skydda dig mot smittor i anläggningar för djur

Klä alltid på dig arbetskläderna, huvudbonaden och skyddsskorna

Skydda munnen, ögonen och ansiktet mot stänk

Använd alltid skyddshandskar i anläggningar för djur

Andningsskyddet minskar risken för smitta, om det finns finfördelade aerosoler i luften

DE HÄR SAKERNA HÖR INTE TILL I ANLÄGGNINGAR FÖR DJUR

Sätt mobiltelefonen i en påse

Lämna smycken och klockan i omklädningsrummet

Sätt inte något i munnen

Tvätta dig när du lämnar anläggningen för djur

Rengör först arbetsredskap

Tvätta skodon och annan skyddutrustning. Säkra torkningen.

Släng skyddsutrustningen för engångsbruk i blandavfallet

Klä av dina smutsiga arbetskläder och lägg dem i tvättkorgen

Tvätta händerna nogga

Nu kan du klä på dig rena kläder och skor

SKYDDA DIG MOT SMITTOR I ANLÄGGNINGAR FÖR DJUR

Arbetshälsoinstitutets anvisningar för pälsfarmer:

1. Skyddsinstruktioner för skötsel av pälsdjur

Skriv ut dessa instruktioner och sätt upp dem på väggen som påminnelse:

✓ <https://www.ttl.fi/sites/default/files/2024-03/Hustavla-skydda-dig.pdf>

✓ <https://www.ttl.fi/sites/default/files/2024-03/Hustavla-tvatta-dig.pdf>

Arbetshälsoinstitutets anvisningar för pälsfarmer:

2. Skyddsinstruktioner för avlivning av pälsdjur

Du behöver följande utrustning:

✓ **Overall som skyddar mot infektioner, typ 4B**

Skyddsdräkt som skyddar mot fågelinfluensa och uppfyller kraven enligt standarden EN 14126 och kraven på resistens mot viruspenetration enligt standarden ISO 16604, klass 6.

✓ **Stövlar av gummi eller polyuretan**

Stövlarna används enbart på gården i fråga. När du lämnar gården måste stövlarna bytas ut mot andra skor.

✓ **Dubbla handskar**

Direkt mot huden bärs en engångshandske av nitrilgummi (handske enligt standarden EN 374-5 som skyddar mot mikrober, med beteckningen VIRUS). Utanpå en skyddande stark läderhandske som skyddar mot kanterna på djurens bur, tänder, klor etc.

Arbetshälsoinstitutets anvisningar för pälsfarmer:

2. Skyddsinstruktioner för avlivning av pälsdjur

Du behöver följande utrustning:

✓ **Om utomhustemperaturen inte är under noll:**

- **Andningsskydd med huva och partikelfilter (TH3P SL) eller andningsskydd med hel- eller halvmask och filter som anpassar sig enligt andningsrytmen (TM3P SL)** Ett helmaskskydd är bättre än en halvmask eftersom halvmasken lämnar en del av ansiktet utsatt för virus. Med en halvmask ska ett **tätt ögonskydd (EN 166 typ 5)** användas.

✓ **Om utomhustemperaturen är under noll:**

- **I övrigt samma som i föregående punkt, men fläktskydd med huva ersätts med FFP3-mask**

- ✓ Ta dessutom med åtminstone **alkoholhaltig handsprit, en vattensprayflaska för dammiga områden, en papperskorg fodrad med en plastpåse, behållare för skyddsutrustning för flergångsbruk och absorberande pappershanddukar för engångsbruk.**

Syftet med instruktionerna är att skydda arbetstagare som deltar i avlivning av pälsdjur mot fågelinfluensavirus. Arbetsgivaren ska åt arbetstagarna anskaffa den skyddsutrustning som behövs i arbetet.

Arbetshälsoinstitutets anvisningar för pälsfarmer: 2. Skyddsinstruktioner för avlivning av pälsdjur

Rengöring av skyddsutrustning, arbetsredskap och utrustning

Vid rengöringsarbeten används åtminstone

- ✓ Ögonskydd (EN 166 eller EN ISO 16321-1, typ 5, maskmodell som skyddar mot gas och aerosoler)
- ✓ FFP3 Engångsandningsskydd
- ✓ Gummihandskar med långa skaft (EN 374-1)
- ✓ Engångsförkläde av plast.

Arbetshälsoinstitutets anvisningar för pälsfarmer:

2. Skyddsinstruktioner för avlivning av pälsdjur

Efter rengöringen tvättas händerna upp till underarmarna. Rengjorda tillbehör vidrörs endast med rena händer

- ✓ Läderhandskar rengörs från det mesta av smuts och torrdesinficeras vid behov i en temperatur på minst +60 °C i 60 minuter, till exempel i ett torkskåp eller i en bastu.
- ✓ Efter arbetsskiftet tvättas och desinficeras gummistövlarna, till exempel med Virkon-S eller natriumhypokloritlösning. De ska torka väl före nästa arbetsskift.
- ✓ Partikelfiltret i andningsskyddets fläktenhet avlägsnas och placeras vid arbetsskiftets slut i en påse för blandavfall. Andningsskyddets övriga delar rengörs och desinficeras enligt tillverkarens anvisningar. Katso esimerkiksi 3M puhdistusohje: <https://www.ttl.fi/sv/teman/arbetshalsa/pandemier-och-epidemier/skydd-mot-fagelinfluensa/skyddsinstruktioner-for-avlivning-av-palsdjur>
- ✓ Skyddsglasögonen rengörs med tvål och vatten enligt tillverkarens anvisningar. Låt torka väl före nästa användning.
- ✓ Arbetsredskapen och utrustningen rengörs först genom att lösa upp smutsen och vid behov försiktigt borsta av dem när de är våta. Slutligen desinficeras de till exempel med Virkon-S-lösning. Vid rengöring av utrustning som är förorenad med viruset ska man inte använda trycktvätt eller borsta bort torrt damm. En trycktvätt och borstning sprider eventuell virusaerosol i riklig mängd i luften.
- ✓ Slutligen sköljs, torkas och desinficeras skyddsutrustning som används flera gånger vid rengöringsarbete.

Arbetshälsoinstitutets anvisningar för pälsfarmer:

2. Skyddsinstruktioner för avlivning av pälsdjur

Pauser i arbetet

- ✓ Med tät skyddsutrustning måste man ta hänsyn till att de är fysiskt belastande. Ta en paus när kroppen börjar känna en överdriven belastning, såsom törst, svaghetskänsla eller huvudvärk.
- ✓ Om omgivningen är mycket varm eller du svettas kraftigt, ta längre pauser, till exempel 20–30 minuter.
- ✓ Pauserna bör helst hållas i något svalare utrymmen med god ventilation.
- ✓ Du får inte dricka eller äta medan du arbetar. Gå alltid till ett rent område efter att du har tagit av dig skyddsutrustningen. Ta av skyddsutrustningen enligt ovan innan du tar en paus.
- ✓ Se till att du äter och dricker tillräckligt. Under långa belastningar rekommenderas bärjuice, mineralvatten och sportdrycker.
- ✓ Ta på ren skyddsutrustning enligt ovan efter pausen. Det måste finnas tillräckligt med skyddsutrustning för att kunna ta tillräckliga pauser.

Arbetshälsoinstitutets anvisningar för pälsfarmer: 2. Skyddsinstruktioner för avlivning av pälsdjur

Arbetstagarnas hälsotillstånd

- ✓ Om arbetstagaren har hud-, andnings-, nerv-, njur-, hjärt- eller kärlsjukdomar ska det säkerställas att arbetstagaren kan använda tät skyddsutrustning. Arbetstagarens förmåga att arbeta med skyddsutrustning ska bedömas till exempel inom företagshälsovården.
- ✓ Lär dig känna igen symtomen på värmesjukdom: huvudvärk, illamående, yrsel, svaghetskänsla, brist på koncentration, mörk urin. Observera också din arbetskamrats förändrade tillstånd. Man känner inte alltid själv igen en störd värmebalans.
- ✓ Om symtom på värmesjukdom uppstår, ta av din skyddsutrustning och gå till ett svalt rum för att vila och dricka. Kontakta första hjälpen i allvarliga situationer.
- ✓ Om du känner dig sjuk eller har influensaliknande symptom inom ett par veckor efter att arbetet med att avliva djuren har avslutats, kontakta företagshälsovården eller annan hälsovård och berätta om vilket slags arbete du har utfört.

Arbetshälsoinstitutets anvisningar för pälsfarmer:

3. Skydd mot fågelinfluensa vid pälsning av pälsdjur

- ✓ Syftet med instruktionen är att skydda personer som avlivar och pälsar djur samt hanterar pälsar, när man inte har konstaterat fågelinfluensa på anläggningen eller en djurhälsomyndighet inte misstänker smitta.
- ✓ Eftersom smittan kan finnas på anläggningen även om djuren är symtomfria, är det viktigt att skydda sig mot eventuella virus.
- ✓ Om djuren observeras uppvisa symptom på fågelinfluensa inleds inte eller avbryts pälsningen. Då görs en anmälan om misstänkt fågelinfluensa till kommunens veterinär.

Arbetshälsoinstitutets anvisningar för pälsfarmer:

3. Skydd mot fågelinfluensa vid pälsning av pälsdjur

Instruktionens syfte och riskbedömning

- ✓ Denna instruktion är en experternekommendation för arbets säkerhet vid pälsning för att minska riskerna som orsakas av fågelinfluensa. Instruktionen har utarbetats av Arbetshälsoinstitutet och Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland.
- ✓ Arbetsgivaren är skyldig att bedöma riskerna i varje arbetsuppgift i enlighet med arbetarskyddslagen. Utgående från riskbedömningen fattar arbetsgivaren beslut om riskhanteringsåtgärder, som minskar riskerna i arbetet. Vid bedömningen av risker vid pälsning ska bl.a. kontakt med djur, deras blod och utsöndringar samt damm och aerosoler i luften i arbetslokalen beaktas.
- ✓ Rengöring av arbetsmiljön, redskap, skyddsutrustning och kläder samt avfallshantering är en del av riskbedömningen.

Arbetshälsoinstitutets anvisningar för pälstarmer:

3. Skydd mot fågelinfluensa vid pälsning av pälsdjur

Instruera arbetstagare

- ✓ Arbetsgivaren ansvarar för att instruera arbetstagarna att handla säkert och använda skyddsutrustningen på rätt sätt. Arbetsgivaren ska även upprätthålla riskhanteringsåtgärderna.
- ✓ Arbetsgivaren ska rekommendera åt arbetstagarna att ta säsongsinfluensavaccin, för att minska risken för samtidig smitta av både fågelinfluensa och säsongsinfluensa.
- ✓ OBS! Ett vaccin mot fågelinfluensa för människor finns också tillgängligt för farmarbetare.

Arbetshälsoinstitutets anvisningar för pälsfarmer:

3. Skydd mot fågelinfluensa vid pälsning av pälsdjur

Skydd i pälsriet

- ✓ Alltid innan andningsskydd kläs på samt när man tar paus eller lämnar arbetsplatsen, ska händerna tvättas med vatten och tvål eller rengöras med alkoholhaltig handsprit.
- ✓ Vid arbete i pälsningshus används minst följande skyddsutrustning:
 - FFP3-andningsskydd med utandningsventil, förpackad i en egen plastförpackning
 - Gummistövlar
 - Mössa eller huva på overall
 - Skyddsoverall typ 4B eller ett tätt engångsförkläde med ärmar som fästs baktill eller som kan användas många gånger och rengöras
 - Handskar av nitrilgummi (EN 374-5) används alltid minst tills att skinnen har torkats.
 - Skyddsförklädets band knyts baktill, så att de inte blir smutsiga framtill.
 - Skyddsutrustning används även vid städning och när dammsugens filter eller påsar byts ut.

Arbetshälsoinstitutets anvisningar för pälsfarmer:

3. Skydd mot fågelinfluensa vid pälsning av pälsdjur

Vid behov används även följande skyddsutrustning:

- ✓ Visir (EN 166 eller EN 16321-1) används vid skrapning och i situationer med risk för stänk mot ansiktet
- ✓ Vid behov används snittskyddshandskar (EN 388) eller andra nödvändiga handskar ovanpå nitrilhandskarna
- ✓ Manschetten på nitrilgummihandskarna ska vara så lång att handleden under inga omständigheter blir bar vid användning av skyddsförkläde. Manschetterna ska om möjligt dragas ovanpå skyddsförklädets ärmar.

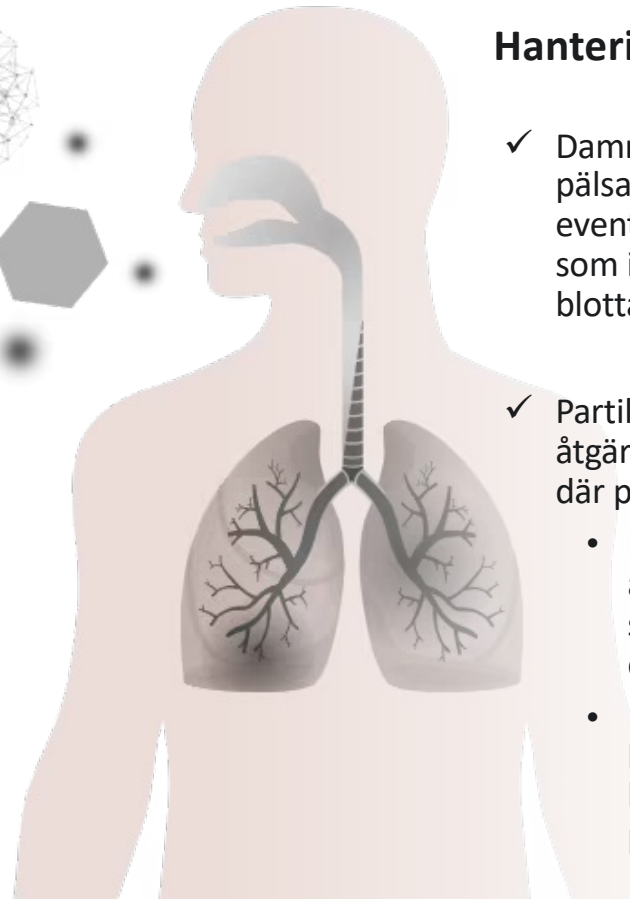

Arbetshälsoinstitutets anvisningar för pälsfarmer:

3. Skydd mot fågelinfluensa vid pälsning av pälsdjur

Hantering av damm i pälsningshus

- ✓ Dammiga arbetsmoment vid pälsning är rotering av pälsarna och därefter skakning och kamning. Då frigörs lätt eventuella fågelinfluensavirus från djurskinnen. Partiklarna som innehåller virus är så små att de inte kan ses med blotta ögat och de blir kvar i luften under en lång tid.
- ✓ Partikelutsläpp ska i första hand minskas genom tekniska åtgärder, varav den effektivaste är undertryck i maskinerna där pälsarna roteras och skakas.
 - Ett fungerande alternativ är att sköta dessa arbetsmoment utomhus eller att ordna ett utrymme som är avskilt från övriga utrymmen och som har effektiverad ventilation.
 - Ett annat moment som kräver tekniska åtgärder är kamning. Punktsgugen som eventuellt fästs vid kammaskinen ska kunna avlägsna även väldigt små partiklar ur luften.

Arbetshälsoinstitutets anvisningar för pälsfarmer:

3. Skydd mot fågelinfluensa vid pälsning av pälsdjur

Alternativ för hanteringen av damm vid rotering och skakning

- ✓ Om roteringen och skakningen utförs utomhus, kan maskinerna placeras under ett för ändamålet byggt tak eller skyddas av ett lätt plasttak. Skyddstaket ska vara så öppet som möjligt vid sidorna för att den dammiga luften fritt ska kunna spridas i utomhusluften. Arbetstagaren ska vistas så långt som möjligt från maskinerna medan de används.
- ✓ Vilda djur eller andra djur får inte komma i kontakt med sågspånen som hamnar på marken. Underlaget ska alltid städas efter att pälsarna har roterats.
- ✓ Om pälsarna roteras och skakas i ett avskilt rum, behöver dessa arbetsmoment inte nödvändigtvis göras utomhus. I pälsningshuset kan man bygga en egen avdelning av t.ex. plast och brädor, som är avskild från de övriga lokalerna från alla håll, även ovanifrån. Avdelningen ska ha fläktventilation (t.ex. fläkt med undertryck) och tillräcklig tilluft.
- ✓ För att luftflödet hela tiden ska minska dammet i luften, ska tillräcklig inkommande luft säkerställas till exempel genom att täcka en tom dörröppning med ett plastskynke som får röra sig fritt på lokalens insida. Luftutsläppet på utsidan får inte placeras vid farleder eller vistelseplatser eller i närheten av luftintaget.
- ✓ Fläktventilationen ska vara på under hela pälsningsprocessen. Nattetid kan ventilationens effektivitet sänkas.

Skydd vid förbättrad ventilation

✓ Arbetstagarna ska tillbringa så kort tid som möjligt i utrymmet där pälsarna roteras och alltid med minst ett FFP3-andningskydd och ögonskydd av maskmodell (typ 5) som sluter tätt mot ansiktet. I första hand ska emellertid ett filterskydd med fläkt (TH3P SL R) användas i utrymmet där pälsarna roteras.

✓ Om pälsarna roteras utomhus ska även FFP3-skyddsutrustning och skyddshandskar av nitrilgummi (EN 374-5) användas. Vid behov kan andra arbets- eller skyddshandskar kläs ovanpå nitrilgummihandskarna.

✓ Efter att pälsarna har roterats och skakats ska man vänta innan man öppnar trumman, så att åtminstone största delen av dammet hinner lägga sig och försvinna.

Skydd utan förbättrad ventilation

Om spridningen av damm inomhus vid dammiga arbetsmoment inte hanteras i enlighet med nedanstående instruktioner, ska alla som befinner sig i lokalerna använda effektivare skyddsutrustning än den som nämns i denna instruktion:

- Skyddsförkläde av plast
- Skyddsdräkt av typ 4B
- Andningskydd med fläkt och huva (TH3P SL R).

Personen på bilden har skyddsdräkt av typen 4B samt filterskydd med fläkt och huva TH3P SL R.

Arbetshälsoinstitutets anvisningar för pälsfarmer:

3. Skydd mot fågelinfluensa vid pälsning av pälsdjur

Effektiverad luftrening vid kamning

- ✓ I kammaskinen ska en sug försedd med HEPA-filter (klass H13 eller H14) användas. Dammsugen ska tömmas och filtren bytas så dammfritt som möjligt.
- ✓ Om kammaskinens punktsug inte har ett HEPA-filter (klass H13 eller H14) eller om en sådan sug inte kan fästas vid maskinen, kan luften i arbetsplatsens omedelbara närhet rengöras med en effektiv luftrenare.

Adekvat städning minskar exponering för damm

- ✓ Rengöring av ytor inomhus med borste, tryckluft eller trycktvätt rekommenderas inte i hallar, eftersom det får dammet och aerosolerna att spridas i inomhusluften.
- ✓ Daglig städning av utrymmena t.ex. med en dammsug med HEPA-filter minskar exponeringen för damm och virus. Dammsugen ska tömmas och filtren bytas så dammfritt som möjligt.

Arbetshälsoinstitutets anvisningar för pälstarmer:

3. Skydd mot fågelinfluensa vid pälsning av pälsdjur

Klä av FFP3-andningsskydd och engångshandskar

- Klä av denna skyddsutrustning först när du har klätt av övrig skyddsutrustning och du har lämnat skugghuset eller pälsningshuset.
 - Klä av skyddshandskarna utan att röra vid utsidan av handskarna.
 - Lägg handskarna i sopkärlet.
 - Använd handsprit eller tvätta händerna.
 - Ta av ögonskyddet om du använder ett sådant.
 - Använd handsprit eller tvätta händerna, om du tog av dig ögonskyddet.
 - Ta av dig andningsskyddet utan att röra vid ansiktet och lägg det i sopkärlet.
 - Använd handsprit eller tvätta händerna.
- Duscha dagligen så fort som möjligt efter avslutat arbete i pälsningshuset. Tvätta också håret

Tack, frågor?

<https://www.ttl.fi/sv/teman/arbetshalsa/pandemier-och-epidemier/skydd-mot-fagelinfluensa>

Kari57